

Erfgoedwandeling (start kerk Teralfene)

ERFGOEDWANDELING

KENMERKEN

VERTREK & AANKOMST kerken Hekelgem, Essene of Teralfene
deze beschrijving start aan de kerk van Teralfene

LENGTE 14,6 km

WEGEN 6,6 km verharde weg
8 km onverharde weg

TYPE niet geschikt voor rolstoelen en buggy's
aangepast schoeisel is noodzakelijk!

HORECA Koffie & eethuis Choko-la-Cho, Rozenlaan 2
Café Natekes, hoek Daalstraat /Bredeweg
Café Boereschuur, Daalstraat 5
Café Onder den Toren, Kerkstraat 105
IJssalon Den IJsbeer, Kerkstraat 62
Frituur de Boereschuur, Ternatsestraat 10

BLIKVANGERS

Grot Teralfene
Oude molen
Pastorij Hekelgem
Hof ter Saele
Blakmeershoeve
Ankerhof
Begraafplaats Essene
Kapel van Augustus
Bellemolen
Kasteel Sluis

Essene — Het Ankerhof (Noordkant)
L'Ankerhof (Côte de la cour).

13/52

De wandeling vormt een lus tussen de drie kerken en maakt hierbij gebruik van zoveel mogelijk trage wegen. We maken er kennis met het bouwkundig erfgoed van Affligem waaronder gewezen hoeven en de watermolen van de abdij Affligem. Als **startplaats** kan gekozen worden voor één van de drie kerken van Affligem: de Sint-Michielskerk in Hekelgem, de kerk van Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking in Essene of de kerk van Sint-Jan in Teralfene. Deze beschrijving start aan de kerk van Teralfene.

ROUTE

We staren aan de kerk Teralfene, de Potaardestraat over en volgen de Balleistraat naar boven. Voorbij de grot, tegenover de huisnummers 56 en 58 nemen we de aardeweg tot in de Vogelzangstraat. Hier gaan we links en na een 300-tal meter slaan we rechts de Marktweg in. We blijven deze weg volgen, steken de Kortenbos over en langsheen de autosnelweg komen we aan de brug over de snelweg. We steken de snelweg over, aan de eerste bocht naar links lopen we recht door de Donkerstraat in. Deze straat wordt weldra een aardeweg. Als we de Donkerstraat een tijdje gevolgd hebben (volg 102), kunnen we rechts het paadje, dat dwars door het veld loopt, volgen. We kruisen de Zwarteberg (knp 102, volg 104) en volgen de Kouterweg tot aan de kerk van Hekelgem (104 niet meer volgen). We lopen langs de noordkant van de kerk naar de Pastorie en ontdekken de pastorie. We nemen nu de straat tegenover de pastorie en volgen de Kruisweg (knp 103, volg 104) tot aan de Kasteelstraat (knp 104, volg 105) die we links inslaan. Daar zien we het 'Hof ter Saele'. We blijven de Kasteelstraat volgen en nemen rechts de Geukenshage tot (knp 105, volg 107) aan de Diepestraat, rechts blijven volgen tot de Blakmeershoeve (knp 107, volg 111). We nemen het veldbaantje rechts van deze imposante oude hoeve en aan de T-splitsing volgen we het pad (volg 111) langs de zijbeek van de Okaabeek naar boven tot op de Molenstraat. Deze blijven we links volgen (volg 111) en aan de tweede veldweg slaan we rechtsaf (volg 111), de Rabauweg. Aan de linkerkant leidt een imposante dreef naar het Ankerhof. We volgen tot de Fooststraat die ons links naar het kerkplein van Essene brengt. We volgen de Assestraat voorbij de school De Klimming en links zien we het kerkhof (knp 109, volg 110). We nemen de Trommelveldweg, net voor de kapel tot aan de Assestraat die we rechts naar beneden volgen (volg 110). We keren via de Kerlemeers (baantje links van de kerk) terug langs het kerkplein en nemen links de Ternatsestraat, oversteken om verder rechts de Moortelstraat te volgen. Net voorbij het nummer 9B nemen we links de Langeweg (volg 111). We blijven deze na de splitsing rechts volgen (111 niet meer volgen). Na de eerste bocht recht door. Iets verder voor het bosje volgen we links de Asbroekloos. Aan de Bellestraat gaan we rechts. Via de voetgangersbrug steken we de snelweg over en volgen we links de Stationsstraat. Zo komen we aan de Bellemolen. Wij blijven de Stationsstraat volgen en komen snel bij het kasteel Sluis. Even verder volgen we rechts de veldweg die ons naar de Spoorwegbaan brengt, die we rechts volgen. We lopen onder de spoorwegbrug en volgen de weg langs het trainspoor tot aan de Hopstraat (voorbij huisnr 91) die we rechts volgen. Opgelet nu moeten we de N208 oversteken! We blijven de Hopstraat volgen en net voor de spoorweg nemen we links de veldweg die evenwijdig met de spoorweg loopt. We komen in de Driesstraat, gaan onder de spoorwegbrug door en nemen onmiddellijk het straatje rechts (Kleinendries). Links (Kleinendries 4) is hier een pad dat op de Portugeesstraat uitkomt. Die volgen we rechts en nemen een beetje verder (Portugeesstraat 17) daar een wegje tot aan de Eugen Bosteelsstraat. Die volgen we rechts en nemen dan links de Kapelleweg. We kruisen de Steenbergstraat en nemen het paadje links van de Kapelleweg dat doorloopt tot aan de Potaardestraat. Deze volgen we links naar de kerk van Teralfene.

KERK TERALFENE & ROEPSTEEN

De kerk van Teralfene wordt al vermeld in 1369 als kerkje met één beuk. De huidige kerk is vergroot in drie verschillende perioden: de zandstenen gotische kruisbeuk in 1652, het koor en het gedeelte tot aan de kruisbeuk in 1841, de toren en het achterste gedeelte van de zijbeuken in 1895.

Voor de kerk staat een **oorlogsmonument** als hulde aan de gesneuvelde helden. Naast het oorlogsmonument staan twee grafzerken van Engelse militairen, kapitein John E. Upton en soldaat Harry Haigh die in Teralfene de dood vonden in mei 1940.

De roepsteen, aan het muurtje van het kerkplein, was de plaats waar de Bellemen wetten, reglementen en andere officiële berichten aan de bevolking meedeelde. Tijdens de jaarlijkse Kermis Teralfene na de hoogmis van 10 uur, vertelde hij vroeger aan de dorpsgenoten wat er in het afgelopen jaar was gebeurd en dat in **onvervalst Teralfens** met de openingsroep:

Zotten van Tralfenen

Kom ketter, kom ketter

Kom le'steren nui de champetter

Volgest ne wet van Koina moet ek ellen nog vertell'n

Wat er in Tralfenen valt te meljen...

DE GROT

De grot van Onze-Lieve-Vrouw werd in 1885 gebouwd door **Frans Temmerman**, een landbouwer uit Teralfene. Hij deed dit voor de genezing van moeder Rosalie Van Vaerenbergh.

De grot is een verkleinde weergave van de Massabielle grot te Lourdes.

OUDE MOLEN

Er stond al vóór 1413 een **houten windmolen**, eigendom van de abdij Affligem. In 1633 kwam de molen samen met de woning en de stallen in privéhanden. De huidige stenen molen met steekboogvensters werd in 1785 opgetrokken door Jozef Van Lierde, ter vervanging van de standaardmolen.

Vele materialen van de vorige molen werden in de nieuwe molen verwerkt. De abdij Affligem bezat de cijsrechten op de molen. Deze molen, die als drijfkracht uitsluitend de wind gebruikte, draaide tot maart 1950.

KERK HEKELGEM

Het huidige gebouw is opgetrokken uit zandsteen uit de plaatselijke groeven. De toren en grondvesten zijn romaans met een gotische midden- en zijbeuk. Tussen 1977 en 1978 werd de kerk gerestaureerd en kreeg ze onder andere een nieuw uurwerk met eronder de tekst: **"Siet hier de verganckelyckheyt van den tyd"**. Aan de rechterzijde van de kerk vinden we het gedenkteken voor de gesneuvelden uit de twee wereldoorlogen.

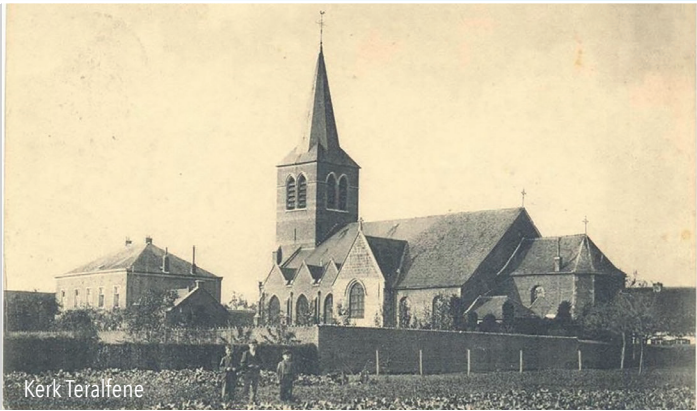
PASTORIJ VAN HEKELGEM

Niettegenstaande de pastorie **vierhonderd jaar** oud is, staat ze niet op de lijst van beschermde monumenten omdat bij vorige restauraties te veel van haar authenticiteit verloren ging.

In de omgeving van de (vis)vijver achter in de tuin ontspringt de Okaabeek.

HOF TER SAELE

Het 'Hof ter Saele' werd onder meer met afbraakmateriaal terug opgebouwd in 1643. In 1689 werd het door Franse soldaten in brand gestoken waarna heropbouw volgde. In 1802, tijdens de **Franse Revolutie**, werd het hof verkocht. In de loop van de 19de eeuw werden de bouwvallige hoevegebouwen afgebroken en het woonhuis aangepast.

Kerk Teralfene

Oude molen

Kerk Hekelgem

BLAKMEERSHOEVE

De huidige hoeve dateert uit de 18de en 19de eeuw. De oorspronkelijke hoeve stond 250m meer zuidwaarts in een **'broekagie'**, een moerassig gebied, wat sommigen doet veronderstellen dat de naam **Blakmeers**, vroeger Blackheyse, daarvan is afgeleid. Deze hoeve, eveneens eigendom van de abdij, ging in 1689 in de vlammen op. Tot 'de openbare verkoop' door de Franse overheid (werd aangeslagen) was ze met haar 60 ha het belangrijkste landbouwbedrijf in Hekelgem.

ANKERHOF

De eerste vermelding van het Ankerhof dateert van de 17de eeuw. Men vermoedt dat het werd gebouwd ter vervanging van het vervallen of vernielde **Hof ter Borch**, dat één van de grootste hoeven was in het bezit van de abdij Affligem. Het Ankerhof werd platgebrand door het Franse leger van Villeroij, dat hier doortrok op weg naar Brussel. Al heel snel, in 1702, was het weer opgebouwd. De hoeve fungeerde ook als **brouwerij**, waar bier gebrouwen werd dat hoofdzakelijk diende om te voorzien in de noden van de plaatselijke bevolking. Ga ook eens kijken naar de prachtige steekboogpoort, met in de gevelsteen brouwersmotieven: de roerkuip, de roerstok, gerst en hop.

PAPETERS

Volgens een overlevering hebben de inwoners van Essene hun bijnaam te danken aan hun rijke hopverleden. Het was de regel dat tegen de kleine kermis een teil (rijst)pap werd gemaakt voor elke hopstaak, waar op de kleine kermis (2 juli of de zondag erop), de hop was gegroeid tot aan de top. Later werd **rijstpap het symbool van Essene** bij alle feestelijkheden.

KERK & BEGRAAFPLAATS ESSENE

De kerk van **Onze-Lieve-Vrouw Bezoeking**, waarvan de abdij het patronaat verwierf in 1105, is op een heuvel gebouwd, op het kruispunt van oeroude verbindingswegen. Boven de barokke kerkdeur staat 'Anno 1664'; het jaartal dat de kerktoeren werd herbouwd. Het **Van Peteghemorgel** is beschermd en is onlangs gerestaureerd. Voor de kerk staat het beeld van Sint-Antonius die mens en vee beschermt. Een eeuwenoude traditie is de jaarlijkse viering van de patroonheilige van de **Sint-Antoniusgilde**. Deze viering heeft plaats op zondag 17 januari of de daaropvolgende zondag.

Op de **begraafplaats** van Essene staat een oorlogsmonument midden in een militaire begraafplaats. Gesneuvelden uit beide wereldoorlogen worden hier herdacht.

KAPEL VAN AUGUSTUS

Deze kapel werd gebouwd door **Augustus Van Mulders** als dank voor de genezing van een ziekte. Vroeger was het een schuiloord voor de boeren bij onweer. De huidige kapel dateert van 1939, en is ook toegewijd aan Onze-Lieve-Vrouw.

BELLEMOLEN

De Bellemolen is een **watermolen** die in 1149 werd gebouwd door de abdij Affligem. De **Bellebeek** werd hiervoor over een lengte van 2 km omgeleid. Het waterrad dreef een stampmolen en een korenmolen aan. In die tijd brachten boeren uit het hele Brabantse land, waar de abdij Affligem bezittingen had, vlas en raapzaad om te laten bewerken.

KASTEEL SLUIS

Het kasteel **'Sluis'** werd reeds vermeld in 1660, o.a. als het **'huysken op Sluys-damme'**. Het was vroeger een buitengoed van de abdij Affligem. Dit gebouw dateert van 1751 met de komst van **de eerste paters**. De ingang van het kasteel is afgelijnd met zandstenen muurbanden. Het gebouw werd tijdens de Franse Revolutie onteigend.

Blakmeershoeve

Ankerhof

Kasteel Sluis

